

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-81

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 10-33/530-189

Karar Tarihi : 22.4.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan)
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Orçun SENYÜCEL, Zeynep ŞENGÖREN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Petrol Ofisi A.Ş.
Temsilcisi: Dr. Aydın ÖZTUNALI
Turan Güneş Blv. No:63/1 Yıldız/Ankara

D. TARAFLAR

: - Petrol Ofisi A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. No:37 B Blok Ayazağa/ İstanbul
- Gönülcü Petrol
Bölge Trafik Karşısı Dört Yol Adapazarı/Sakarya

E. DOSYA KONUSU: Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ)'nin bayileri ile imzaladığı "Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi"ne, aktif satış yasağı hükmü ekleyen "Zeyilname"ye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 15.4.2010 tarih ve 3150 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 16.4.2010 tarih ve 2010-4-81/MM-10-OS sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu aynı tarih ve REK.0.08.00.00-130/144 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-33 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, POAŞ ile Gönülcü Petrol Tic. Koll. Şti. (Gönülcü Petrol) arasında akdedilen Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi ve Zeyilname'sinin 2005/4 sayılı "Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında yer almadığı, buna karşılık 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanması gerektiği görüşüne yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "otomotiv madeni yağları ve endüstriyel madeni yağlar pazarı" olarak tespit edilmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Sözleşme konusu madeni yağlar, sahip olunan dağıtım kanalları ve servisler aracılığıyla tüm Türkiye'ye satılmakta ve rekabet koşulları ülke genelinde homojen bir görünüm arz etmektedir. Bu nedenle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim Formu'nda, Bayilik Sözleşmesi'nin esas itibarıyla grup muafiyeti kapsamında olduğu, ancak düzenlenen Zeyilname ile bayilerin akaryakıt istasyonlarına yapacakları aktif satışların kısıtlandığı belirtilmiş ve Sözleşme'nin Kanun'un 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından bireysel olarak muaf tutulması talep edilmiştir. Zeyilname'de bayiye getirilen yükümlülük şu şekilde ifade edilmiştir:

50 *“Bayi POAŞ akaryakıt istasyonlarına satış yapmayacağını kabul, beyan ve taahhüt eder. Pasif satışlar bu yükümlülüğün dışındadır.”*

2005/4 sayılı Tebliğ'in yürürlüğe girmesinden önce madeni yağlar, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilmekteydi. Ancak 2005/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinin (p) bendinde yer alan yedek parça tanımı uyarınca, motorlu taşıtın kullanımı için gerekli olan yağlar anılan Tebliğ kapsamına girmiştir. Diğer taraftan, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz'un 2. maddesinde madeni yağ gibi ürünlerin hangi hallerde yedek parça kabul edileceği şu şekilde açıklanmıştır:

60 *“Ancak yağ ve boya gibi ürünler birden fazla yerde kullanılabilir. Bir taşıtın parçalarını değiştirmek için taşıtın içine ya da üzerine takılabilecekleri gibi, Tebliğ kapsamına girmeyen araç tiplerine (örn. motosikletler, traktörler) takılabilen ya da inşaat gibi tamamen farklı alanlarda da kullanılabilen bu tür ürünlerin yalnızca, bir motorlu taşıtın içine ya da üzerine monte edileceklerinin genel olarak kabul edildiği hallerde, bu malların dağıtımına ilişkin dikey anlaşmaların Tebliğ kapsamına girdiği kabul edilmiştir. Bu nedenle, ancak alıcı motorlu taşıt onarım sektöründe faaliyet gösteriyorsa ya da bu sektöre mal sağlıyorsa söz konusu dikey anlaşmalar 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamına girecektir.*

70 *Örneğin yukarıda değinilen durum dikkate alınarak, boyaların ya da yağların akaryakıt istasyonlarına ya da süpermarketlere satışını konu alan anlaşmalar Tebliğ kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu tür anlaşmalar, şartları sağlamaları halinde 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanabilirler. Buna karşın, örneğin yağ üreticilerinin distribütörleri ile yaptıkları otomotiv yağlarının dağıtımını içeren, distribütörlerin ise servislerle yaptıkları otomotiv yağlarının dağıtımını konu edinen anlaşmalar Tebliğ kapsamında yer almaktadır.”*

80 Bildirime konu Sözleşme ve Zeyilname'ye bakıldığında, Sözleşme'nin konusunun madeni yağ, gres ve özel POAŞ ürünleri olarak belirlendiği görülmektedir. Gres, madeni yağlara göre daha yüksek viskoziteye sahip olup özellikle mekanik aksamaların rahatça işleyebilmesi ve aşınmanın önlenmesi için endüstrilerde kullanılmakta ve yüksek basınç bulunan daha sıvı yağların yeterli olmadığı dönen makine parçaları ve en çok da rulmanlı yataklarda tercih edilmektedir. Dosya mevcudu bilgilere göre; Gönülcü Petrol ve benzeri durumdaki diğer distribütörler otomotiv madeni yağları dışında, şanzıman ve diferansiyel yağları, müstahzarlar (antifrizler, hidrolik fren yağları, cam suyu antifrizi), endüstriyel yağlar, endüstriyel ve otomotiv gresler ve deniz yağları gibi ürünleri de satabilmektedirler. Söz konusu bilgilerden, anlaşma konusu madeni yağların, sadece motorlu taşıt sektöründe değil, bunun yanı sıra, motosiklet ve traktör gibi 2005/4 sayılı Tebliğ'in motorlu taşıt tanımına girmeyen araçlarda ve endüstride de kullanılabileceği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, alıcının motorlu taşıt onarım sektöründe faaliyet göstermemesi ve anlaşma konusu ürünleri motorlu taşıt onarım sektörüne sağlaması yönünde bir belirliliğin olmaması da göz önünde bulundurulduğunda; söz konusu madeni

10-33/530-189

90 yağların yalnızca bir motorlu taşıtın içine ya da üzerine monte edilecekleri genel olarak kabul edilememektedir. Bu nedenle bildirim konusu sözleşmenin 2005/4 sayılı Tebliğ'in değil, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

2002/2 sayılı Tebliğ uyarınca dikey anlaşmalar, sağlayıcının anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması koşuluyla Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulmakta ve beş yıla kadar grup muafiyeti kapsamında değerlendirilmektedir. POAŞ'ın otomotiv madeni yağ pazarındaki tahmini pazar payı 2006, 2007 ve 2008 yılları için sırasıyla %...., %.... ve %.... olarak bildirilmiştir. Pazarın içine dişli ve transmisyon yağları da katılırsa POAŞ'ın tahmini pazar payı Petrol Sanayi Derneği verilerine göre 2007 yılı için %.... ve 2008 yılı için %.... olmaktadır.

100 Bildirim ile esas talep edilen, zeyilname ile getirilen aktif satış yasağının muafiyet değerlendirmesine tabii tutulmasıdır. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin (b) bendi uyarınca sağlayıcı kendisine veya bir alıcıya tahsisi edilmiş münhasır müşteri grubuna yapılacak aktif satışları kısıtlayabilmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, akaryakıt istasyonlarına münhasıran POAŞ'ın satış yapacağı anlaşıldığından, zeyilname ile getirilen kısıtın 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi'nde de anılan Tebliğ ile getirilen düzenlemelere aykırı bir hükme rastlanmadığından, söz konusu Sözleşme ve diğer bayiler ile imzalanacak olan Zeyilname'nin 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlandığı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

110 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Petrol Ofisi A.Ş. ile Gönülcü Petrol Tic. Koll. Şti. arasında akdedilen "Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi" ve Zeyilname'sinin 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında yer almadığına, buna karşılık 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlandığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.